

Namn _____

Personbeteckning _____ - _____

Ifylles av examinator:

Uppgift 1: _____ poäng

SVENSKA HANDELSHÖGSKOLAN

INTRÄDESPROV 14.6.2004

UPPGIFT 1 (10 POÄNG)

Ringa in rätt alternativ.

Rätt svar ger 1 poäng, fel svar ger -0,5 poäng, obesvarad fråga ger 0 poäng.

1. En blandekonomi är en ekonomi med inslag av

- a) både basindustrier och högteknologiföretag.
- b) både marknadsekonomi och planering.
- c) olika marknadsformer.

2. Derivat är

- a) förändringshastigheten.
- b) obligationer och debenturer.
- c) värdepapper som baseras på ett underliggande värdepapper.

3. Med direktinvestering avses

- a) köp av mindre aktieposter med avsikt för att få avkastning i form av aktieutdelning eller värdestegringar.
- b) långsiktig placering över landsgränserna.
- c) det som blir kvar då nettoexporten och konsumtionen dras av från bruttonationalproduktionen.

4. En expansiv finanspolitik innebär att

- a) ECB sänker skatterna.
- b) staten för en åtstramande politik.
- c) staten ökar sina utgifter.

5. Keynesianism är en skolbildning som

- a) förespråkar en aktiv statlig stabiliseringspolitik.
- b) hävdar att penningmängden styr prisnivån.
- c) utgår från antagandet att marknaderna fungerar väl.

6. Teorin om komparativa fördelar säger att varje

- a) land bör specialisera sig på det som landet är absolut sett bäst på.
- b) producent bör specialisera sig på det han är absolut sett bäst på.
- c) producent bör specialisera sig på det han är relativt sett bäst på.

7. Hög likviditet

- a) har de medel som är lätta att omvandla till reda pengar.
- b) har t.ex. långfristiga lån som inte går att överföra på någon annan.
- c) innebär att räntekostnaderna utgör en väsentlig del av låneamorteringen.

8. Marknadsmislyckande uppstår då

- a) en viss sektor av ett lands ekonomi inte är tillräckligt konkurrenskraftig för att överleva då ekonomin öppnas (exempelvis som en följd av inträde i EU).
- b) ett lands stabiliseringspolitik inte är framgångsrik och konjunktursvängningarna är stora.
- c) marknadspriserna inte själva ger samhällsekonomiskt effektiva lösningar.

9. Nätverksekonomi är en beteckning för

- a) de snabbt växande ekonomierna i Sydostasien.
- b) ekonomier där kommunikations- och teknologiföretag utgör en väsentlig del av landets industrier.
- c) marknader för kommunikationstjänster, där styckkostnaden faller och tjänsten blir mer värdefull ju fler som kan ta del av den.

10. Täckningsbidrag är

- a) det bidrag en intäkt ger till täckandet av fasta kostnader.
- b) det bidrag ett företag kan få för att höja t.ex. resultatet och förbättra konkurrensförmågan.
- c) vad som kvarstår då alla fasta och rörliga kostnader för produktionen av en vara har dragits av.

SVAR:

- 1.b (s 104 i Eklund)
- 2.c (s 485)
- 3.b (s 485)
- 4.c (s 154)
- 5.a (s 146)
- 6.c (s 38-39)
- 7.a (s 224)
- 8.c (s 491)
- 9.c (s 493)
- 10.a (s 497)

Namn _____

Personbeteckning _____ - _____

Ifylles av examinator:

Uppgift 2: _____ poäng

SVENSKA HANDELSHÖGSKOLAN

INTRÄDESPROV 14.6.2004

UPPGIFT 2 (10 POÄNG)

Diskutera kort affärsidéns livscykel enligt Skärvad och Olsson. Illustrera ditt svar med relevanta figurer.

svar: innehåller omnämmande om samt korta förklaringar av alla de olika faserna, dvs, sökfase, utvecklingsfas, penetrationsfas, stabiliseringsfas och nedgångsfas; innefattar grafisk illustration av figur 6:9 i boken; positivt om skillnaderna mellan övergripande/yttre/inre affärsidé diskuteras samt om möjligheterna att undvika nedgångsfasen dryftas. Sid. 72-73 i boken

Namn _____

Personbeteckning - - - - - - - - - -

Ifylles av examinator:

Uppgift 3: _____ poäng

SVENSKA HANDELSHÖGSKOLAN

INTRÄDESPROV 14.6.2004

UPPGIFT 3 (10 POÄNG)

- a) Kartell = då företag ingår en överenskommelse om att sluta konkurrera. Istället samordnar företagen sina pris- och produktionsbeslut för att höja vinster. s92 i Eklund
- b) Kartellen utgör i praktiken ett monopol. Monopol får vinst på konsumenters bekostnad. s 89,92
- c) Perfekt konkurrens. (2p) Bäst för konsumenterna. (1p). Monopolet producerar mindre till ett högre pris(1p). s94-96
- d) Ekonomins förmåga att skapa nya resurser genom teknisk utveckling
Koncentration kan gynna tillväxten
Förmåga till innovationer.
Drivkraften bakom utveckling är rivalitet mellan storföretag. (1p per argument, dock max 3p) s 94-96.

Namn _____

Personbeteckning - - - - - - - - - -

Ifylles av examinator:

Uppgift 4: _____ poäng

SVENSKA HANDELSHÖGSKOLAN

INTRÄDESPROV 14.6.2004

UPPGIFT 4 (10 POÄNG)

1 a)

Aritmetisk medelvärde är $\frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_i = 29,18$ poäng.

Typvärdet dvs vanligast förekommande värdet är 11

Medianen dvs mittersta värdet i ordnat datamaterial är 24

b)

Standardavvikelsen $\sqrt{\frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2} = 14,25$ poäng

c) För att ett resultat från ett stickprov ska kunna generaliseras till populationen måste urvalet till stickprovet ske slumpmässigt. I detta fall är stickprovet inte representativt för populationen (bristande validitet) eftersom stickprovet består av de 11 personer som lämnade in sina tentor först. Man kan tänka sig att stickprovresultaten är sämre än populationens eftersom de som lämnade tidigt kunde lite. Alternativt kan man argumentera för att stickprovresultaten är bättre än populationens då de personer som lämnade tidigt fann tentan lätt.

d) De standardiserade poängen, z , ges av $z = \frac{x - \bar{x}}{s}$ och är

-0,50	1,88	0,97	-0,43	-0,71	-0,36
0,55	0,90	-1,28	0,27	-1,28	

Syftet med att standardisera är tex

Att skapa en variabel som har medelvärde 0 och standardavvikelse 1.

Att skapa en variabel som visar hur många standardavvikelser värdet skiljer sig från medelvärdet.

Att erhålla värden som är jämförbara.

Ifylles av examinator:

Uppgift 5: _____ poäng

INTRÄDESPROV 14.06.2004

Uppgift 5 (9 poäng)

Ange om slutsatserna i nedanstående situationer är riktiga eller felaktiga genom att kryssa för ja eller nej.

Motivera även ditt svar.

Rätt svar på ja- och nej-frågorna ger 0,5 poäng, vid felaktigt svar avdras 0,5 poäng.

En korrekt motivering ger 1 poäng.

1 Ett företag köpte alldeles i början av 2004 en maskin för 144 000 euro. Maskinen har en ekonomisk livslängd på 15 år varefter restvärdet är 0 euro.

Maskinen används lika mycket under varje år och ger upphov till lika stora intäkter varje år.

Kostnaden för år 2010 kommer då att vara 9 600 euro.

Poäng
om fel svar

Ja Nej

0,5 -0,5

därför att anskaffningsugiften 144 000 euro delad med den ekonomiska livslängden 15 år ger en årskostnad på 9 600 euro.

1

2 Ett företag har år 2004 totala intäkter 16 000 000 euro. Samma år uppgår de totala rörliga kostnaderna till 10 000 000 euro och de totala fasta kostnaderna till 3 000 000 euro.

Det totala täckningsbidraget uppgår således till 3 000 000 euro.

Ja Nej

0,5 -0,5

därför att det totala täckningsbidraget (totala intäkter- totala rörliga kostnader) är 6 000 000 euro. Det är vinsten som är 3 000 000 euro.

1

3 De direkta materialkostnader för en produkt uppgår till 40 euro. Materialomkostnaderna uppgår till 7 euro. De direkta lönekostnaderna är 30 euro och tillverkningsomkostnaderna 8,40 euro. Försäljnings- och administrationsomkostnaderna uppgår till 1,20 euro respektive 0,40 euro.

Produktens tillverkningskostnad är således 87 euro.

Ja Nej

0,5 -0,5

därför att att det är självkostnaden som är 87 euro.

1

4 Ett företag lyfter 14.6.2004 ett lån som skall återbetalas i sin helhet per 14.6.2005.

Företaget bör därför i sitt bokslut 30.6.2004 uppta lånet som en långfristig skuld.

Ja Nej

0,5 -0,5

därför att en skuld som förfaller till betalning efter längre tid än ett år är långfristig.

1

Skulden förfaller i detta fall 14.6. 2005 dvs efter kortare tid än ett år räknat från bokslutsdatum och är således kortfristig.

5 Ett företag har ett resultat om 100 000. Balansomslutningen är 1 000 000.

Företagets soliditet är 50%.

Företagets avkastning på eget kapital är således 25%.

Ja

Nej

0,5

-0,5

därför att resultatet 100 000 euro ger en avkastning om 20% på eget kapital som är 500 000 euro.

1

6 Ett aktiebolag visar för räkenskapsperioden 1.6.2003-31.5.2004 en förlust om 100 000 euro.

Under perioden har företaget inte betalt förskottsskatt eftersom föregående period även

den gav ett minusresultat. Företaget har inga i beskattningen icke-avdragbara poster.

Tyvärr har man inte heller haft möjlighet att dela ut någon dividend trots aktieägarnas

förhoppningar om att man en sista gång skulle ha kunnat utnyttja det nuvarande skattesystemet.

Skattesatsen är 29%.

Företaget kommer alltså att betala 29 000 euro i skatt på sitt resultat.

Ja

Nej

0,5

-0,5

därför att resultatet för perioden är en förlust och då betalar företaget ingen skatt.

1

9

Namn _____

Personbeteckning _____ - _____

Ifylles av examinator:

Uppgift 6: _____ poäng

SVENSKA HANDELSHÖGSKOLAN

INTRÄDESPROV 14.6.2004

UPPGIFT 6 (11 POÄNG)

Företaget Jannes Antenn Ab säljer och reparerar parabolantennar. Hittills har produktionen skett på entreprenad. För att uppnå högre kostnadseffektivitet överväger Jannes Antenn nu att själv börja tillverka den mest efterfrågade modellen. Företaget har två alternativ, *A* och *B*.

Enligt alternativ *A* investerar företaget i en tillverkningsrobot, vars kostnad är 190 000 € och ekonomiska livslängd fem år. Före ibruktage utbildas personalen för ytterligare 10 000 €. Materialkostnaderna beräknas uppgå till 30 000 € per år. Driftskostnaderna under det första året är 25 000 €. Under åren två, tre och fyra uppgår driftskostnaderna till 20 000 € per år för att under det sista året vara 35 000 €. Vid utgången av det sista året klassas anläggningen som problemavfall och skall förstöras till en kostnad om 15 000 €.

Enligt alternativ *B* uppgör Jannes Antenn Ab ett leasingkontrakt, vars kostnad är 100 000 € per år. Denna summa täcker såväl tillverkningsroboten inklusive utbildning, materialkostnaderna, driftskostnaderna som avveckling av roboten. Kostnaderna (exklusive grundinvesteringen) för båda alternativen kan antas uppkomma i slutet av respektive år.

Besvara frågorna nedan. Använd maximalt det utrymme som reserverats för respektive fråga.

- a) Räkna med hjälp av nuvärdesmetoden vilket alternativ, *A* eller *B*, som är mera fördelaktigt för Jannes Antenn Ab. Man kan räkna med en kalkylränta om 12 %. Svar utan uträkningar med mellansteg ger noll poäng. (6 p)
(Använd det rutiga pappret för uträkningar)

Se separat sida för uträkningar.

Svar: Alternativ B är bättre eftersom kostnadsnuvärdet för alternativ B, 360.477,62 € är lägre än för alternativ A, 401 725,90 €.

År	0	1	2	3	4	5
Investering	200 000,00 €					
Materialkostnad		30 000,00 €	30 000,00 €	30 000,00 €	30 000,00 €	30 000,00 €
Driftskostnader		25 000,00 €	20 000,00 €	20 000,00 €	20 000,00 €	35 000,00 €
Restkostnad						15 000,00 €
Totalt	200 000,00 €	55 000,00 €	50 000,00 €	50 000,00 €	50 000,00 €	80 000,00 €
NPV-kontribution	200 000,00 €	49 107,14 €	39 859,69 €	35 589,01 €	31 775,90 €	45 394,15 €
NPV totalt	401 725,90 €					
Leasingkostnad		100 000,00 €	100 000,00 €	100 000,00 €	100 000,00 €	100 000,00 €
NPV-kontribution		89 285,71 €	79 719,39 €	71 178,02 €	63 551,81 €	56 742,69 €
NPV totalt	360 477,62 €					

Se Olsson & Skärvad (2000), s. 201-211. **6 poäng.**

$$NPV_A = -200 - \frac{55}{1,12} - \frac{50}{1,12^2} - \frac{55}{1,12^3} - \frac{55}{1,12^4} - \frac{80}{1,12^5} = -401\,725,90 \text{ (2½ p)}$$

$$NPV_B = -\frac{100}{1,12} - \frac{100}{1,12^2} - \frac{100}{1,12^3} - \frac{100}{1,12^4} - \frac{100}{1,12^5} = -360\,477,62 \text{ (2½ p)}$$

Alternativt

$$NPV_B = -100 \times \frac{1 - (1/1,12)^5}{0,12} = -360\,477,62 \text{ (2½ p)}$$

Felaktig uträkning men logisk slutsats \Rightarrow 1 poäng.

Felaktig uträkning men logiskt svar på alternativkostnaden i c) \Rightarrow 1 poäng.

b) Vad avses med ekonomisk livslängd? (1 p)

Olsson & Skärvad (2000), s. 205: "Den tid det är ekonomiskt meningsfullt att använda investeringen." Den tekniska livslängden är "den tid det tar innan investeringen är helt oanvändbar". **1 poäng.**

c) Vad avses med alternativkostnad? Hur stor är alternativkostnaden i uträkningarna ovan? (2 p)

Olsson & Skärvad (2000), s. 131: "Med A anses det intäktsöverskott som man går miste om genom att välja ett visst alternativ. Det används framför allt vid bedömning av olika beslutsalternativ." Allt har en kostnad, om inte annat så i form av en alternativkostnad; det vill säga den avkastning man skulle fått om resurserna hade använts på något annat sätt. Vår ekonomi s. 53. Titta också s. 229.

Alternativkostnaden här är **12 procent** per annum. Olsson & Skärvad (2000), s. 206: "... förräntningen på företagets alternativa möjligheter att placera kapital ..."

Definition 1 poäng, rätt numeriskt svar 1 poäng, totalt 2 poäng.

Här godkändes även om man konstaterade att alternativkostnaden för projekt B är resultatet för A, 401 725,90 €.

d) Vad avses med leasing? Ange minst tre motiv för leasing. (2 p)

Olsson & Skärvad (2000), s. 259: "Att hyra en produkt i stället för att köpa ..." Motiv:

- ägandet är i sig ointressant - varans funktion det viktigaste
- eventuella skattemässiga fördelar - leasinghyran avdragsgill
- lättare beslutsprocess att hyra istället för att fatta investeringsbeslut
- binder mindre kapital (s. 294).

Definition 0,5 p, motiv 0,5 p/godtagbart motiv. Max 2 poäng.

Namn _____

Personbeteckning - - - - - - - - - -

Ifylles av examinator:

Uppgift 7: _____ poäng

SVENSKA HANDELSHÖGSKOLAN

INTRÄDESPROV 14.6.2004

UPPGIFT 7 (10 POÄNG)

A)

A) **Tillhör följande särdrag grundprinciperna för klassisk arbetsorganisation (taylorism) såsom Skärvad och Olsson beskriver den? (5 p)**

Rätt svar 1 poäng, fel svar -0,5 poäng, och obesvarat 0 poäng.

a) långt driven arbetsfördelning och specialisering av arbetsuppgifterna

ja nej

b) noggrann övervakning och klara gränser mellan arbetsledning och arbetare

ja nej

c) en mycket hög grad av kvalitetsinriktning

ja nej

d) individuell ackordslön som löneform

ja nej

e) att medarbetarna ständigt utvecklar sina kunskaper och färdigheter

ja nej

(Rätt svar: a=ja, b=ja, c=nej, d=ja, e=nej. Sid. 98-99 i boken).

B) **I sin diskussion om organisationens kultur konstaterar Skärvad och Olsson att det inte är lätt att exakt precisera vad en organisations kultur består av, men presenterar ändå en modell av organisationens kultur innefattande fem viktiga beståndsdelar. Vilka är dessa? (5 p)**

Rätt svar: överordnade mål, dominerande idéer och värderingar, signifikanta aktörer och förebilder, normer och regler, informella kommunikationskanaler. Sid. 92-93 i boken

Namn _____

Personbeteckning ----- - -----

Ifylles av examinator:

Uppgift 8: _____ poäng

SVENSKA HANDELSHÖGSKOLAN

INTRÄDESPROV 14.6.2004

UPPGIFT 8 (10 POÄNG)

Efterfrågan (= q) på en produkt är beroende av produktens pris (= p) enligt efterfrågefunktionen $q(p) = 1000 + 4000p^{-2}$ för $0 < p \leq 30$.

Elasticitet: $Ef(x) = \frac{x}{f(x)} f'(x)$

Redovisa alla uträkningar!

- a) Hur många produkter efterfrågas om priset $p = 2$? (2 poäng)

Svar: a) $q(2) = 1000 + 4000 \cdot 2^{-2} = 2000$ stycken

- b) Beräkna efterfrågefunktionens derivata då $p = 10$. (2 poäng)

Svar: b) $q'(p) = -2 \cdot 4000p^{-3} = -8000p^{-3} \implies q'(10) = -8000 \cdot 10^{-3} = -8$

- c) Då $p = 20$ har efterfrågefunktionens derivata värdet minus ett. Förklara verbalt vad detta innebär. (2 poäng)

Svar: c) förändringshastighet, lutning, då p ökar med en enhet minskar q(p) ungefär med en enhet, ...

d) Beräkna efterfrågans priselasticitet då p = 10. (2 poäng)

Svar:

$$Eq(p) = \frac{p}{1000 + 4000p^{-2}} * (-8000p^{-3}) \implies Eq(10) = \frac{10}{1000 + 4000 * 10^{-2}} * (-8000 * 10^{-3})$$

$\approx -0,077$

e) Då p = 20 är priselasticiteten $\approx -0,02$. Förklara verbalt vad detta innebär. (2 poäng)

Svar: relativ förändringshastighet, då p ökar med en procent minskar q(p) ungefär med 0,02 procent, ...
